

3. Szczęśniak A. Na co pójdą dwa miliardy? 88 procent dla TVP. I znów Duda ograny. URL: <https://oko.press/na-co-pojda-dwa-miliardy-88-procent-dla-tvp/>
4. Zapis spotkania dot. Strategii Polskiej Polityki Historycznej. URL: <http://www.prezydent.pl/kancelaria/dzialalnosc-kancelarii/art,18,zapis-spotkania-dot-strategii-polskiejpolityki-historycznej.html>
5. Дуда запропонував Зеленському увічнити пам'ять українців і поляків, які боролися проти більшовиків. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2020/01/27/7105629/>
6. Дуда підписав закон, що забороняє говорити про причетність поляків до Голокосту. URL: <https://hromadske.ua/posts/duda-pidpysav-zakon-shcho-zaboroniaie-hovoryty-pro-prychetnist-poliakiv-do-holokostu>
7. Єндращик К. Від стратегічного партнерства до прагматизму: польсько-українські стосунки у 2005–2017 pp. URL: https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/24178/2/stosunki_ukrainsko-polskie_2005-2017_UA.pdf
8. Зеленський обговорив з Дудою відновлення могили вояків УПА на горі Монастир. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2020/10/12/7115279/>
9. Українське студентство за кордоном: дані до 2017/18 навчального року. URL: <https://cedos.org.ua/researches/ukrainske-studentstvo-za-kordonom-dani-do-201718-navchalnoho-roku/>

Хаєцька Олеся

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ ВІДНОСИН В КОНТЕКСТІ ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКОГО РОЗВИТКУ

Анотація. У статті охарактеризовані основні аспекти співпраці між Республікою Польща та Україною. Було вказано на певні аспекти трансформації державності України. В цьому контексті Польща розглядається як лобіст українських інтересів перед країнами заходу. У процесі дослідження були використані такі методи та підходи: системний підхід, який надав можливість розглянути явище, що вивчається як цілісний елемент; а також методи індукції та дедукції, проблемно-історичний метод, який допоміг визначити проблему невизначеності української нації, та метод порівняння, за допомогою якого було зіставлено рівні співпраці двох держав.

Ключові слова: Україна, Польща, співпраця, допомога, ЄС.

Abstract. The article describes the main aspects of cooperation between the Republic of Poland and Ukraine. Certain aspects of the transformation of Ukraine's statehood were pointed out. In this context, Poland is seen as a lobbyist for Ukrainian interests before Western countries. The following methods and approaches were used in the research process: a systematic approach, which provided an opportunity to consider the phenomenon under study as an integral element; as well as methods of induction and deduction, a problem-historical method that helped identify the problem of uncertainty of the Ukrainian nation and a method of comparison, which was used to compare all levels of cooperation between the two states.

Keywords: *Ukraine, Poland, cooperation, assistance, EU.*

Неоголошена війна Російської Федерації проти України, яка триває роки і розцінюється Росією як громадянська війна, вимагає детальних досліджень, а саме визначення місця України в європейському та світовому співтоваристві. Події під назвою Євромайдан (листопад 2013 – лютий 2014 рр.) та російська агресія повністю змінили сприйняття національної гордості у свідомості пересічного українця. Протягом століть українців на підконтрольних Росії територіях навчали, що окремої української нації не існує. Тобто українці були частиною великої російської нації. За часів СРСР було все навпаки – національну ідентичність нашого народу визнавали, але вона була нерозривно пов'язана з «великою» російською нацією. У сучасній Російській Федерації міф про єдину російську націю знову відроджується. Зазначена концепція не має нічого спільного з реальністю. Немає сумнівів ні в національній ідентичності, ні в європейській ідентичності українців [3]. Тому у цій ситуації позиція Польщі відіграє важливу роль у поверненні України до Європи, незалежно від травматичного досвіду обох країн у минулому.

Якщо говорити про окреслення Україною власного шляху внутрішнього розвитку, а також про зовнішню політику, варто пам'ятати про застосування відповідної моделі, використовуючи досвід сусідніх країн із подібними умовами та подібними прагненнями до розвитку. Безперечно, таку модель може створити Україна, спираючись на досвід Польщі. Тим паче, що Польща за власною ініціативою на зорі української державності взяла на себе роль «адвоката» у відносинах із Заходом [6]. Після визнання Польщею незалежної України було розпочато інтенсивний двосторонній політичний діалог у формі двосторонніх угод та домовленостей, а також було створено багато інститутів політичного, економічного, регіонального та соціального діалогу [7].

Польща, яка скористалася підтримкою інших країн, а також міжнародних установ та організацій під час політичних та економічних перетворень, тепер є членом Європейського Союзу та Комітету сприяння розвитку ОЕСР та сама стала донором допомоги на розвиток. Основним інструментом співпраці у цій галузі є програма «Польська допомога», координована Міністерством закордонних справ [8].

Пріоритетами польської допомоги на розвиток в Україні на 2016–2020 рр. є: підприємництво та приватний сектор, людський капітал та належне управління. В межах гуманітарної допомоги реалізуються проекти допомоги людям, які постраждали внаслідок конфлікту на сході країни. Також існує низка стипендіальних програм для українських студентів.

У 2014–2018 рр., як частина малих грантів, польська допомога на розвиток реалізувала в Україні низку різноманітних проектів щодо поліпшення якості життя та безпеки багатьох місцевих громад.

Польща входить до 10 найбільших двосторонніх донорів для України. У 2014–2018 рр. обсяг польської допомоги в Україні становив 173 млн євро (744 млн злотих).

Найважливіші проекти, реалізовані у 2019 р.:

- Поліпшення громадської безпеки шляхом створення добровільних пожежних команд у нових об'єднаних муніципалітетах. Польська допомога фінансує 130 000 євро.

Метою проекту є забезпечити плідну реалізацію реформи протипожежної безпеки в муніципалітетах, які беруть участь у заходах U-LEAD, спрямованих на відбудову / створення добровільних пожежних команд в Україні. Завдяки проекту рівень безпеки місцевого населення зростає.

- Психологічна підтримка дітей-жертв війни на Донбасі. Фонди польської допомоги складають 30 000 євро.

Метою проекту є, серед іншого, покращення психічного здоров'я дітей, які постраждали внаслідок конфлікту в Україні, а також підвищення обізнаності в Польщі та Україні про психологічні травми, спричинені війною.

- Сталий розвиток гірських районів України. Польські фонди допомоги 29 830 євро.

Метою проекту є створення умов для конкурентоспроможності, розвиток добре зв'язаного, безпечного та екологічно чистого регіону з високим рівнем життя та добросусідських відносин між людьми (його діапазон – Львів, Івано-Франківськ, Закарпаття та Чернівецька область) [14].

Проте варто не забувати, що не тільки на політичному рівні Польща підтримала Україну, можемо прослідкувати співпрацю й на інших «сходинах дружби». А саме: економічна, культурна та наукова співпраця не відстають та надають позитивного забарвлення польсько-українським відносинам.

Хотілося б розпочати з економічного співробітництва. Завдяки членству Польщі в Європейському Союзі значна частина економічних відносин між Польщею та Україною регулюється угодами, укладеними між Європейським Союзом та Україною. Основним правовим актом, що регулює двосторонні відносини між Україною та ЄС, є Угода про партнерство та співробітництво (УПС), яка була підписана 14 червня 1994 р. Відповідно до розпорядження Міністра розвитку та фінансів 31 січня 2018 р. було ліквідовано Департамент сприяння торгівлі та інвестиціям (WPNI) у Києві. Польське агентство з інвестицій та торгівлі SA та Управління зовнішньої торгівлі у Києві взяли на себе завдання, які до цього часу виконував WPNI.

Посольство Республіки Польща в Києві продовжує свою діяльність з підтримки польських політичних та економічних інтересів в Україні, зокрема і шляхом:

- захисту прав та інтересів польських суб'єктів господарювання та втручання проти української влади у разі їх порушення,
- просування Польщі як надійного партнера у торговельних та інвестиційних контактах, а також польських економічних досягнень,
- розширення польсько-української договірної бази та створення доброзичливого правового середовища [9].

Культурне співробітництво не менш важливе. На основі прямих домовленостей польсько-українське культурне співробітництво дуже інтенсивно розвивається на

рівні воєводств та областей, міст-партнерів, установ культури, мистецьких установ, музеїв, спілок та асоціацій. Польський інститут у Києві, створений у 1998 році, відіграє особливу роль у формуванні польсько-української культурної співпраці [1]. За понад 20 років свого існування організовано кілька тисяч проєктів, основною метою яких є презентація та популяризація польської культури в Україні. Наразі Польський інститут щорічно виконує понад 100 проєктів, які охоплюють кілька сотень подій з різних галузей культури та мистецтва. Прикладом може бути програма «Відкрита Польща», розпочата на рубежі 2017 та 2018 рр. Інститутом Адама Міцкевича як продовження проєкту Східного партнерства у галузі культури [5]. Метою Програми є створення платформи для культурного обміну за допомогою довгострокових проєктів у таких сферах: театр, кіно, візуальне мистецтво, нові медіа, управління культурою та сучасна музика. Україна є одним із пріоритетних напрямів Програми.

За програмою вже реалізовано низку проєктів, серед яких «Кіно для соціальної трансформації», покази польських фільмів у межах Київського фестивалю MOŁODIST, CULTURE Orchestra – проєкт, який успішно реалізується протягом багатьох років. Це міжнародна група молодих музикантів з країн Східного партнерства. За час свого існування CULTURE Orchestra зіграв понад 41 концерт у понад 25 містах, а в проєкті взяли участь майже 600 молодих музикантів. [10]

Науково-освітній відділ Посольства Республіки Польща в Києві щорічно підтримує набір на стипендіальні програми для українських учнів, студентів, докторантів та молодих вчених. Програми, які ми пропонуємо, містять: стипендії Варшавського університету – Східноєвропейські студії [15], Урядова програма стипендій для молодих вчених, Стипендіальна програма Лейн Кіркланд [11]. Окрім того, Посольство підтримує ті українські наукові та освітні установи, які у своїй діяльності передають знання про Польщу наступним поколінням студентів. Посольство встановлює співпрацю з викладачами університетів, а також вчителів польської мови в школах [12].

Отже, можна зробити висновок, що політичне, культурне та наукове співробітництво відіграє важливу роль в ефективній співпраці між Україною та Польщею. Адже в рамках такої співпраці створюються та реалізуються проєкти, які приносять позитивні зміни у громадах обох країн, а ефективна співпраця приносить реальну користь жителям по обидва боки кордону. Однак ми б хотіли відзначити і те, що співпраця у сфері безпеки та оборони між оборонними відомствами України та Польщі є стратегічно важливою, тому необхідно наголосити на необхідності посилення наявних проєктів та запуску нових напрямів оборонного співробітництва, а також продовження спільних проєктів, зокрема й у сфері протидії гібридним загрозам.

Джерела та література

1. Польський інститут у Києві. URL: <http://www.polinst.kyiv.ua/pol/>
2. Прихненко М. І Відносини між Україною та Республікою Польща в умовах наростання гібридних загроз безпеці / ГО «Конференція поляків

Поділля – XXI століття», Донецький національний університет імені Василя Стуса. Вінниця, 2019. С. 79.

3. Макар Ю. Що заважає українцям збудувати самодостатню державу? Роздуми науковця. *Зовнішні справи*. 2015, № 8, С. 10–13.

4. Хаєцька О. Місце «історичного контексту» в сучасних українсько-польських відносинах / ГО «Конференція поляків Поділля – XXI століття», Донецький національний університет імені Василя Стуса. Вінниця, 2019 р. С. 95.

5. Instytut Adama Mickiewicza Open Poland Programme. URL: <https://iam.pl/pl>

6. Makar Jurij. Współczesne stosunki ukraińsko-polskie w kontekście procesów integracji europejskiej, Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fed'kowicza, *Ukraina Data*: 30/08/2020, S.169–181.

7. Łastawski Kazimierz Problemy geopolityczne w stosunkach polsko-ukraińskich, *Krakowskie Studia Międzynarodowe* 2015, nr 2 s. 95–108.

8. Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Polska pomoc.

9. Polsko-Ukraińska Izba Gospodarcza. URL: <http://http://www.pol-ukr.com/>

10. Program Rządu RP dla Młodych Naukowców. URL: <https://studium.uw.edu.pl/programy-stypendialne/program-rzadu-rp-dla-mlodych-naukowcow/>

11. Program Stypendialny im. Lane'a Kirklanda. URL: <http://www.kirkland.edu.pl/kirkland2017/index.php/aktualnosci/>

12. Serwis Rzeczypospolitej Polskiej Polska na Ukrainie. URL: <https://www.gov.pl/web/ukraina/relacje-dwustronne>

13. Studia Wschodnie. URL: <https://studium.uw.edu.pl/o-studiach-wschodnich/>

СЕКЦІЯ 6

ПАНДЕМІЇ В ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

Берегута Віталій

Донецький національний університет імені Василя Стуса

«КИТАЙСЬКИЙ» ФАКТОР У ДІЯЛЬНОСТІ ВООЗ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19: ПРИХИЛЬНІСТЬ ДО КНР АБО ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА ОБМЕЖЕНІСТЬ ПОВНОВАЖЕНЬ?

Анотація. У тезах проаналізовано причини та особливості політичної критики діяльності ВООЗ щодо врегулювання пандемії COVID-19 у контексті зростаючого політичного впливу КНР в організації. Доведено, що інституційні недоліки ВООЗ стали вагомим підґрунтям для виникнення підозр щодо її «китаїзації» та сприяли процесу політизації пандемії COVID-19 у міжнародних відносинах.

Ключові слова: ВООЗ, КНР, пандемія COVID-19, критика, вплив.